

KIS LAP

TÉLI UTAS KAMCSATKÁBAN. (Lásd a 28. lapon.)

KÉT TÜZ KÖZÖTT.

— Elbeszélés. —

(I. Folytatás.)

BERCZINEK ekkor hirtelen egy tréfás ötlete támadt s így felelt:

— Hogy megérik-é? Persze, hogy megérik, azért tartjuk a fát itt a melegházban. Meglásd, egy hét mulva már találunk a fa alatt érett datolyát, mert lehull magától, mihelyt megérik.

— Az pompás lesz! Majd értesítesz, ugy-e, mikor jöhetünk datolya-szüretre?

— Minden esetre!

Berczi alig bírta elfojtani a nevetést s elfordult, hogy Elemér észre ne vegye; aztán másfelé mentek játszani. De Berczi nem feledkezett meg a dologról s körülbelől egy hét mulva egy délután nagy sebbel-lobbal rontott be Elemérhez.

— Elemér! Elemér! Jöj hamar! Épen most voltam a melegházban, a datolya már megérett... tömérdek van a fa alatt! Ez lesz ám a pompás ozsonna, friss datolya a fáról, épen mintha Afrikában volnánk!

Elemér nem hívatta magát kétszer, hanem Berczivel versenyt futott a melegház felé. A kertben látták Kelendi bácsit és a nénit, meg Iréncét is, kik szintén a melegház felé tartottak, — bizonyosan a datolya-szüretre, gondolá Elemér. Csakugyan a melegházba mentek a többiek is, de csak azért, mert Berczi már elébb hívta őket s azt mondta, hogy ott valami mulatságos dolgot fognak látni.

Berczi éz Elemér jóval megelőzték a többieket s mikor ezek megérkeztek a két fiu már szedgette a pálmafa alatt heverő

datolyákat, sőt lakmározta is már a jó édes csemegéből. Midőn Kelendi ur belépett, Elemér így szólt:

— Mily pompás ez a datolya! Soha sem hittem volna, hogy nálunk Magyarországon efféle lehetséges legyen, mert azt tanultam, hogy csak forró éghajlat alatti országokban érik meg.

Kelendi ur egy pillanatig bámulva nézett Elemérre, de rögtön észre vette azt is, hogy Berczi kaczagva elfordul. Ebből látta, hogy Berczinek egy bolondos eszéjével van dolga; Kelendi ur maga is jóízűen nevetett a tréfán s így felelt Elemérnek:

— Örvendek, hogy jónak találod datolyáinkat.

— Oh pompásak! Csupa cukor!

— Legközelebb, ha bemegyek a városba, megdicsérem a füszerkereskedőt, kinél vásárolni szoktunk, szólt Kelendi ur.

Elemér meghökkenett, nagy szemeket meresztett, de még nem akarta elhinni a tréfát, melyet már sejteni kezdett s így szólt:

— De hiszen édes bácsikám, a kereskedőnek semmi köze a datolyákhoz, magam szedtem föl most itt a fa alatt!

Ekkor már mindenki hangos nevetésre fakadt s Irénke így szólt:

— Meghiszem, hogy a fa alatt szedted föl, de Berczi szórta oda. Most már értem mért kért tőlem datolyát!

Ekkor Elemér is átlátta a tréfát és — megneheztelt, azt hiszitek? Épen nem, hanem maga is nagyott kaczagott.

— Hahaha! Ezzel ugyan szépen megjártam! De meg is érdemeltem igazán! Hogy is lehettem oly egygyűgyü! Elhit-

tem, hogy itt megérik a datolya, sőt egészen olyan állapotban potyog le a fáról, a milyenben a cukrászok árulják. Igazuk van, bácsikám, ha nevetnek rajtam

Nevettek is mindnyájan s leghangosabban Berczi, ki aztán így szólt:

— Az igazat megvallva, eleinte kissé féltem, hogy megharagszol a tréfaért...

Magadról itéltél, ugy-e, szólt közbe Irénke. Te mérgesen toporzékoltál és sokáig haragudtál volna, ha valaki úgy rászéd, mint neked sikerült Elemérrel.

Berczi hallgatag elismerte, hogy Irénke bizony eltalálta az igazat; de e naptól fogva még inkább megszerette Elemért, s egy reggel így szólt Irénkéhez, ki épen egy leszakadt gombot vart föl kabátjára:

— Ugy-e Irénke, ez az Elemér pompás fiu! Pedig mielőtt megérkezett, mennyire féltem tőle! Azt hittem ő is olyan kényes városi urfi...

Pedig nem az, ugy-e?

— Nem bizony! Egy csöpett sem kényes és nincs is elkényeztetve. Akármit csinálokm, indent, megtesz utánam, fölmászik a fára, tud uszni, ugrani, szaladni, nem fél sem a szélről, sem az esztől, — mondom, pompás fiu. Ezentul ő lesz a legjobb barátom, nincs is szükségem semmiféle más pajtásra. És be is bizonyítom barátságomat, neki adom az egyik kedves kutyámat, a Fürgét.

Szaladt is rögtön s ünnepélyesen odaajándékozta Elemérnek a Fürgét. Elemérnek ez igazi örömet okozott, Fürge pedig, mintha megértette volna a dolgot, ezentul hiven ragaszkodott új gazdájához, Elemérhez.

Berczi szülei is nagy örömmel látták a két fiu közti barátságot. Irénke, ki mindig figyelemmel kísérte a fiukat, bizonyította, hogy Elemér nagyon jól érzi magát itt falun, Berczinek pedig nagy hasznára válik a városi rokon ismeretsége, mert Elemér, bár egyes dolgokban tapasztalatlan, de mégis sokkal többet tud, többet tanult már, mint Berczi s gyakran beszél oly dolgokról, melyekről Berczinek még fogalma sincs s mert elmondja, hogy amit tud, könyvekből tudja, Berczi urfi kezdi belátni, hogy azok a könyvek talán mégis csak jók egyébre is, nem csak arra, hogy összeszaggassa.

Ily módon tehát mindnyájan nagyon meg voltak elégedve egymással s ugy látszék, hogy az egész szünidő a legkellemesebben fog lefolyni és Irénkének, »a kis mamának« nem lesz annyi baja a két fiu közt, mint eleinte gondolta. Azonban, mint sok szép remény, ugy az is egyszerre eltűnt sa boldog kellemes napokat boszuság, kellemetlenség váltotta föl, ami mindenütt bekövetkezik, ahol a szenvedély uralkodik. A jó Irénke, ki eddig oly szépen boldogult a felügyeletére bizott fiukkal, csakhamar két tűz közé szorult s keservesen tapasztalta, mily nehéz a kis mama szerepe.

Elemér, körülbelöl három héttel Kelenfálvára történt megérkezése után, szüleinek többek közt ezt írta:

»Olyan jó dolgom van itt, a bácsi és a nénike olyan jók hozzám, mintha édes gyermekök volnék. Berczi is nagyon derék fiu, kissé heves és türelmetlen ugyan, de különben jószívü, őszinte. Ami pedig Irénkét illeti, ő valóságos kis tündér, kit mindenki kénytelen szeretni.

»Ma reggel nagy ujság történt. Egy levél érkezett s Kelendi bácsi és a néni is kénytelenek elutazni vagy tiz napra. De nekünk azalatt nem lesz semmi bajunk, itt marad Irénke, a kis mama, aki olyan jól érti a dolgát, hogy még Berczi is engedelmeskedik neki, ez pedig nagy dolog ám. Ma reggel például Berczi nem mondta el szokott reggeli imáját, mert nagyon sietett, hogy láthassa a kis csikót, mielőtt a legelőre viszik. Én azt kérdelem tőle: »Hátha Irénke kérdezi, elmondta-e imádat, hazudni fogsz neki?« Nem bizony, Berczi soha sem hazudik s hogy Irénke előtt ne kelljen pirulnia, elmondta szépen reggeli imáját.

»Ne aggódjatok tehát, kedves szüleim, néniék távolléte miatt;

Irénke lesz a mi jó kis mamánk s mi engedelmesek leszünk, minden rendben lesz, csak úgy mint eddig.«

Kelendi ur és neje csakugyan elutaztak s a három gyermek magára maradt. Elemérnek azonban igaza volt, —

Irénke oly pompásan vezette a házat, olyan jó kis gazdasszony és jó kis mama volt, hogy semmi hiba sem történt. Már három napja mult, hogy Kelendi bácsi és neje oda voltak, de otthon minden pompásan rendben folyt. Irénke, ha el-

végezte a ház körül dolgaikat, maga is kísértelt a fiukkal s mindig újabb meg újabb játékokat talált ki, melyekre ő nélküle soha sem is gondoltak volna. Azt pedig kikötötte, hogy mikor ő nem mehet a fiukkal, akkor ezek is legföljebb a kertbe mehessenek, de semmi esetre nem az erdőbe vagy a folyóhoz, ahol valami baj érheti őket.

Berczi és Elemér nagyon meg voltak elégedve a kis mama intézkedéseivel s már csak azért is megtettek mindent, amit

kivánt, hogy kedvében járjanak. Dél előtt olvastak, tanultak, sétáltak a kertben s pontosan megjelentek az ebédhez; az ebéd pedig mindig pompás volt, bizony-bizony talán még jobb, mint mi-

(Folytatása a 22. lapon.)

AZ ÉGETT RUHA. (Lásd a 22. lapon.)

ILONKA NAGYMAMA. (Lásd a 23. lapon.)

(Folytatás a 20. laphoz.)

kor a néni otthon van, azon egyszerű okból, mert Irénke jól tudta, mit szeretnek a fiúk s mindig azt főzetett. Maga Irénke is meg volt elégedve a dolgok menetével s harmadnap már kevésbbé aggódott, mint mamája távozásakor. Mert eleinte, meg kell vallani, nem bizott egészen benne, hogy a két fiuval, de különösen Berezzel minden baj nélkül fog boldogulhatni a szülők távollétében.

(Folytatása következik.)

AZ ÉGETT RUHA.

(Képpel a 20. lapon.)

»ÉDES mamán, hadd vegyem ráim
Három-fodros fehér ruhám,
Málesikához megyünk el ma játszani,
Gyűrűs, peccsét nem fog rajta látszani.«

»Fehér ruhád, édes lányom?
Kissé féltem — de nem bánom.
Pedig pedig, édes Julesám, szeles vagy;
Szépen játszál, ne ugralgass, ne szaladj!«

Eszti huga is ment vele,
Merő boldogság volt bele!
Málesi, Julesa meg Esztike hármacsán —
Nem volt vigabb, mint volt ez a három lány.

»No mit játszunk, ki mondja meg?
Igy sikong a három gyermek.
»Vasalósdit!« Ezt kiáltja Málesika;
»Mindenik a ruháját kivásalja!«

Julesa véli: »pompás eszme!
Jó mamácska meg lesz lepve!
Nemesak, hogy nem gyűrődik el a ruha —
Mint elhoztuk: simábbnak vesszük haza!«

Gyorsan neki is gyürkőznek,
Egy percz alatt levetkőznek,
S a szobalány alattomba, titokba,
Három tüzes vasat hoz a tilosba.

Hip hop, deszkán három ruha.
Klip klap, három lány vasalja.
Megvasalja, megtéglázza simára —
Jaj, nem tudom kinek leszzen kárára!

Egyszerre csak nagy sikoltás . . .
Julesa lehet, senki se más!
Óh, mi történt! . . . Mint a rajzon láthatjuk:
A Juliska ruhájában két nagy lyuk.

Jaj tönkre ment a szép ruha!
Jaj, hogy mennek már most haza!
Jaj mit mond a kedves mama, ha látja:
Mivé lett a Juliskája ruhája!

Hát bizony az jól kiégett,
Csüffü, ronggyá, semmivé lett!
Szegény Julesa, szegény ruha! De hiszen,
Nem esik meg rajta többé sohasem.

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLY KIBÉKÜLÉSE SALAMONNAL.

(Képpel a 32. lapon.)

NEM kétlem, hogy sokan közületek, kis olvasóim, olvasták már hazánk történelmét, melyet minden magyarnak ismerni kell. Sok érdekes és szép dolgot olvashatni benne őseinkről, a nagy hősről, a nagy és szent királyokról, kik dicső tetteket vittek végbe s kikről aztán a nép különböző csodákat is mesélt sok száz esztendő múlva. Egy ilyen érdekes regét ábrázol az a kép is, melyet e számban nyujtok nektek.

A legdicsőbb és legjelesebb királyok egyike volt László király, kit később a nép szentnek nevezett Bölcs és igazságos, vitéz és nemes lelkü. Az ő uralkodása alatt a nép boldog és elégedett volt. A jeles királynak azonban sok bajt okozott Salamon, ki ő előtte volt király, kit azonban az ország főurai megfosztottak a tróntól, mert kegyetlen és esztelen tetteivel örökös zavarokat okozott. Salamon nem nyugodott s idegen hadakat gyűjtve, megtá-

madta László királyt; de legyőzetett. A nemes lelkű László megbocsátott; ez azonban nem engesztelte meg a boszuvágyó Salamont, ki csakhamar gyilkosokat fogadott, hogy megöljék László királyt. A gyilkosok nem merték végrehajtani a borzasztó tettet, hanem inkább fölfedezték és László király végre kifogyván a béketüresből, elfogatta Salamont és Visegrád várában egy erős toronyba csukatta. E torony romja még mai napig is látható és Salamon tornyának nevezetik.

Szomoru fogságban töltötte most tehát életét a nyugtalan Salamon s László király ezuttal nem akart többé kegyelmes lenni s akárhogy kérték, nem bocsátotta szabadon garázda rokonát.

Ekkor történt, hogy Magyarország legelső királyát, Istvánt, a római pápa »szent«-nek nyilvánította. Bizonyosan tudjátok kis olvasóim, hogy a dicső királynak, Szent Istvánnak emlékéért most is minden esztendőben megünnepeljük, még pedig augusztus hó 20-án. Akkor is tehát, mikor a római pápa kihirdeté, hogy István király a szentek sorába vétetett, nagy ünnepet rendeztek és a szent király holt tetemét a sirboltból, hol már régóta nyugodott, föl akarták vinni a templomba, hogy az emberek láthassák. De mikor a koporsó födelét le akarták emelni, nagy megütközéssel tapasztalták, hogy nem lehet. Akármint próbáltak, akárhogymegfeszítették erejüket, — a koporsó födelét csak nem birták leemelni.

Nagy volt a megdöbbenés és ijedelem, senki sem tudta mire magyarázni e dolgot. Egyszerre azonban megjelent László király előtt egy a somlyói erdőben élt remete nő és — a mese szerint — így szólt:

— Szent István koporsója födelét mindaddig nem lehet megmozdítani, még te, oh király, ki oly jó és nemes vagy különben, haragot táplálsz szivedben valaki ellen és szenvedni engeded!

László király azonnal Salamoura gondolt, kit eddig szomoru fogságban tartott.

Azonnal előhozatta, megbocsátott neki, a szent István koporsója mellett kibékült vele és szabadon bocsátá. És ime — a koporsó födelét ezután csakugyan könnyű szerrel leemelték és megtartották Szent-István király ünnepét.

ILONKA NAGYMAMA.

(Képpel a lapon.)

ALIG köszönt be a farsang,
A klárinét alig harsant,
Három király szokott renddel
Országába alig ment el:

A zajos gyermek-szobában
Bő részünk van maskarában.
Mindünnen, hova láthatsz:
Feléd int a fura álarcz.

Ez öltözködik királynak,
A fejébe koronát rak;
Emez hősnek, s a harmadik
Püspöknek alakoskodik.

Nellike meg, az ötödik
Kis tündérnek öltözködik;
Szökel, dalol és nevetget,
Égszín fátyla csak úgy repked.

De legfuresább volt Ilona:
Ugy jelent meg mint »nagymama«,
Az ő kedves pisze orrán
Roppan pápaszemet hordván.

Kiesi kezét bele dugja
Az öblös, nagy karmantyuba,
Bizony alig ismerni meg
Hogy egyszerre közénk tipeg.

Illően körül bókoljuk:
»Nagy mama, kezét csókoljuk!
Adjon nekünk valami jót,
Mákos patkót, mézes diót!«

TÉLI UTAZÁS KAMCSATKÁBAN. (Lásd a 28. lapon.)

A VASUTON.

— Egy kis csevegés, Miklós bácsitól. —

ALIG van köztetek, kik »Kis Lap«-otokban e sorokat elolvassátok, olyan, aki vasuton még sohasem utazott. Ha mindannyian nem is laktok oly városban, mely előtt rendes vaspálya vonul el, mégis bizonytal elvittek már jó szülőitek, vagy rokonaitok egyszer-másszor látogatóba oly helyre is, talán épen hazánk szép fővárosába Budapestre, a hova vasuton kellett utaznotok.

Hogy ily utazásnál nem ültetek vesztég és szótlánul, s hogy ki is tekintettek a kocsi ablakán, és a látottakra vagy tapasztaltakra megjegyzéseket tettek, azt biztosan föltehetem rólatok, valamint azt is, hogy van köztetek, a ki uti megfigyeléseivel ismeretkörét bővítette, valamint tanult, — mert a ki szemes és gondolkodó, az minden helyen és minden viszonyokból képes valami tanuságot levonni.

Az első, ami mindenkinek szemébe tűnik, ha a vasuton menetközben kinéz a a kocsi ablakán, az, hogy a külső tárgyak: fák, bokrok, épületek a kocsival ellenkező irányban mozogni látszanak, és pedig a közeliok gyorsan, a távolabb esők lassabban. E jelenség megfoghatóvá teszi nekünk azt, hogy a föld gyors forgásánál és repülésénél a nap, a hold és csillagok látszanak nekünk, szinte a földpályával ellenkező irányban mozogni, még pedig, mert azok tőlünk igen távol esnek, nem a föld mozgásának ismert sebességével, hanem csak lassu elvonulással.

Megfigyeltétek talán azt is többen, hogy a ki a vasuton menetközben a kocsi-

ban szemét behunyja s fülét jól bedugja, hogy a kocsizörgést nehallja, alig érzi, hogy halad vagy mozog, s azon meggyőződésre jut, hogy ha a kocsirezgést nem érezné, azt hinné, hogy egy helyen áll; épen így vagyunk a föld mozgásával is.

Hasonlóan ismeretes lesz előttetek, hogy ha labdát, vagy bár mi tárgyat, a kocsiban ülve egyenesen földobtok, az ismét egyenesen kezetekbe vagy öletekbe esik vissza, holott a kocsi a vasuton ugyan azon idő alatt több méternyi haladt előre, — tehát a feldobott tárgy nem marad vissza a haladó kocsitól, de észrevétlenül azzal együtt halad; és ismét így vagyunk a föld mozgásával is: a feldobott kő, ha egyenesen dobjuk fel, egyenesen is esik alá; a ki felugrik egyenesen, ugyan azon helyre esik vissza és szóval a nagy sebességgel repülő föld ugrásunk közben szintén nem fut ki lábaink alól, de észrevétlenül bár ugrás közben vele együtt megtezzük mi is az általa befutott nem kis utat.

Igy lehet utazás közben is többenemü hasznos és tanulságos megfigyelést tennünk, s ha türelmetek nem hagyott el, elsorolom itt nektek még röviden, a mit decz. 20-án Czegléd és Békés-Csaba közt a vaspályán uti naplómba följegyeztem.

Deczember 20-án reggel 7 $\frac{1}{2}$ órakor indultam Budepestről Békés-Csaba felé; Czeglédig utitársaimmal beszélgetve, semmi közlésre valót sem jegyeztem föl. Czeglédről 10 $\frac{1}{4}$ órakor indultunk el, innen csak egy utitársam volt, az is beteges, a kinek nem volt szabad beszélnie. Az idő oly derült s napfényes volt, hogy szeptember végére is beillett volna, azért a meg-hütéstől nem tartva, egészen az ablakhoz

ülhettem, s végig figyelhettem a pályamentén felállított új, távolságjelző karókat és oszlopokat. Minden kilométer, (= 1000 méter) egy magas oszloppal van jelölve, közbeesőleg pedig alacsony karójelzők a kilométer tizedrészei, (a hektométereket) mutatják, úgy hogy a vonat rendes gyorsaságu haladása mellett minden 8—9 másod perczben egy kilométertized-jelző, és minden 80—90 másodperczben egy magas kilométer-jelző látható. A tiszai vaspálya Czeglédreól indul ki, onnan kezdődik tehát a jelzés is; a Tiszán áthaladva Szajolnál ketté válik a pálya, felső ága Püspök-Ladány, onnan ismét két ágban N.-Várad és Debreczen felé megy, alsó fő-ága Szajoltól Arad felé tart; ezen vonalra esik az én utam is.

Tudjátok mindannyian, hogy egy méter = 0,52.729 bécsi öl, vagy — 3,16.375 bécsi láb, és így egy kilométer az az 1000 méter = 527,29 bécsi öl = 0,11.981 magyar mértföld = 0,13.182. osztr. pósta mtfld, vagy végre = 0,13.477 földrajzi mtfld; e szerint úgy a távolságokat mint a haladás gyorsaságát könnyen átszámíthatjátok lábakra, ölekre és mértföldekre. Czegléd-től az első állomás Abony = 16 kilométer, azután Szolnok 29, a Tisza áthidalása valamivel 36 km. előtt, Szajol 39. km., Puszta-Pó 54. km., M.-Tur 69. km., 86. km., mellett a Körös hidja; Gyoma 88. km., M.-Berény 107. km., B.-Csaba 124. km.

Ezen 124. km. utat 3. óra 35 percz, tehát 215. percz alatt tettük meg, esik egy perczre 576,74 méter, egy másod perczre 9,61 méter ut; de a Czegléd és B.-Csaba közötti hét állomáson álltunk összesen 23 perczet, a menésre tehát csak 192 percz

jut, a közép gyorsaság e szerint perczenkint 10,76 méter. De a rendszerinti sebesség ennél is nagyobb, mert a vonatnak az állomások előtti lassítása, és az állomásokból való lassu kiindulása annak hátrányára számíttatik be; több helyen megfigyeltem a sebességet, így például Czegléd-Abony közt a 3—13 km. közti tért 14. percz alatt futottak be, miből egy másod perczre 11,9 méter esik, s én azt tartom, hogy ez fogadható el a tiszai vaspályán rendes gyorsaságnak. Néhol a vonat ennél is gyorsabban futott, így a 21—26. km. a 42—50. km. a 98—103 és a 110—120. km. jelzők között; a megfigyelt legnagyobb sebesség szerint 75—77 másod perczre esett egy kilométer, tehát egy másodperczre 13—13,33 méter.

Ily sebességgel megszakítás nélkül haladva, földünk egyenlítőjét 846 óra, tehát $35\frac{1}{4}$ nap alatt futnánk körül.

Ennyi ez uttal e tárgyban elég; befejezésül azonban még egyet. Van köztek bizonyos olyan is, ki a vaspályán már unatkozott és türelmetlenkedett; az ilyet kiválólag, de mindnyájatokat is figyelmeztetek, gondoljatok azon időre, a mikor hazánkban még nem voltak vasutak, a mikor a Csaba—Czegléd közti utat közönségeskocsin jó utban két nap, rossz utban 3—4 nap alatt lehetett csak megtenni; a mikor az erdélyi fuvarosok és kereskedők a pesti vásárookra csapatosan, 12—20 napon át utaztak, úgy hogy az ut oda és vissza s a néhány nap Pesten való mulatás $1\frac{1}{2}$ —2 hónapot vett igénybe. Ezekre gondolva, csak áldhatjuk a közlekedés ezen előhaladását s a vaspályákat a legnagyobb jótétemények közé sorolhatjuk.

TÉLI UTAZÁS KAMCSATKÁBAN.

(Képekkel a 21., 24—25, és 32. lapokon.)

NEKÜNK, kik itt szép Magyarországon élünk, ugyszintén a többi mivelt szomszéd népeknél nem épen nagy a különbség, akár télen, akár nyáron utazunk. A hol vasut van, beülünk a kocsiba s ez télen is nagy gyorsasággal röpit célunk felé; ahol nincs vasut, ott befogatjuk lovainkat a kocsiba, vagy ha jó nagy hó van, a szánba és szépen haladunk az országúton, néha-néha betérünk az utbaeső faluk valamelyikében a fogadóba, hogy megmelegedjünk, aztán ismét vigan folytatjuk utunkat.

De nem mindenütt van ám ez így. Messze tőlünk, Azsia északkeleti csucsán van egy ország, Kamcsatka, (keressétek meg a térképen), ahol ugyancsak furesa és bajos dolog ám az utazás. Legelőször is nincsenek oly sűrűn a faluk és városok, mint nálunk, hanem napokig kell utazni, míg az ember egy-egy kis szegény falucskára akad; ut sincs, hanem igenis vannak roppant erdők, nagy tavak, van tömérdek folyó, melyen nincs híd és mindent, mindent roppant hó borít, mely kora ősztől késő tavaszig el nem olvad.

E nagy hóban lovakkal, kocsival utazni nem lehet, mert ló és koci elakadna, elsüppedne. Csak szánkázni lehet, a szánt pedig kutyák húzzák, még pedig oly gyorsan, hogy akár a lovak sem különben.

E kutyák körülbelől oly nagyok, mint a mi juhász kutyáink s testüket hosszú, tömött, vörhenyes vagy sárgás szőr fedi; kurta, fölálló fülök vidám tekintetet kölcsönöz nekik. E hasznos állatoknak azonban nincs ám oly jó dolguk, mint a mi házörző kutyáinknak. — Nyáron át nem gondol velök senki, szabadon kóborolnak szerte a vidéken s leginkább a folyók mellett tanyáznak, mert a kamcsatkai folyókban tömérdek a hal, a kutyák igen ügyesen kifogdossák s így maguk gondoskodnak

táplálékukról, sőt meg is hiznak. Az őszelejen azonban minden gazda összeszedi saját kutyáit s legelőször is azt teszi velök, hogy karóhoz köti és derekasan kopolaltatja őket napokig. Éz azért szükséges, hogy lesóványodjanak, mert ha kövérek, nem bírnak jól futni. A szegény kutyának persze nem igen tetszik ez a mulatság s éjjel-nappal rettenetesen vonítanak, úgy hogy idegen ember ki nem állaná; de az odavalók ehhez már szokva vannak s nem is figyelnek reá.

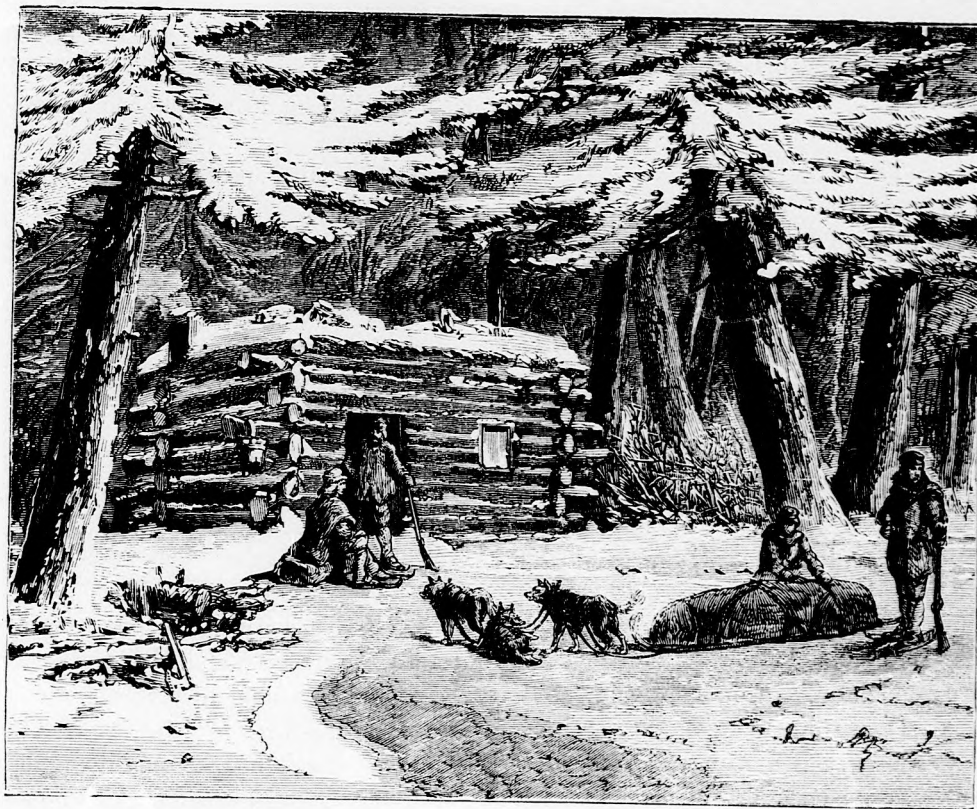
Mikor a tél beáll s hó borítja a földet, megkezdődik a szánkázás. Rendesen öt kutyát fognak egy-egy szán elébe s a szánkán három ember ülhet. Az ilyen kutyafogat ha jó szánut van, egy nap alatt 10—12 mértföldet halad s a kutyák csak reggel és este kapnak enni még pedig félig rothadt, szárított halat, abból sem sokat, hogy restek ne legyenek. Nem is restek szegények, sőt többnyire vidáman futnak a havon; akármily magas a hó, a könnyü lábú kutya be nem süppedt; a befagyott tavakon, folyókon is veszedelem nélkül rohannak keresztül, ahol a nehéz lovak alatt a jég beszakadna.

A kutyák továbbá jó utmutatók; a hol egyszer már jártak, onnan a legnagyobb hóviharban és sötétségben is hazatalálnak. Ha pedig a hófórgeteg olyan, hogy teljességgel lehetetlen előre menni, ami ott gyakran megesik, akkor a kutyák megmentik gazdájukat a megfagyástól, mert hozzáfeküsznek a hóra s csöndesen fekvé maradván, testük melegével melegengetik őt úgy, hogy semmi baj sem éri, habár a roppant hó egészen el is temeti őket. A közeledő zivatarról is a kutyák értesítik gazdájukat, mert ha pihenés közben gödröt ásna a hóba és belefeksznek, ez biztos jele, hogy nem sokára hóvihar lesz.

Természetes, hogy a kutyákat már kicsiny koruktól fogva nevelni kell leendő mesterségükre. Mikor még egészen kicsinyek, elzárják őket oly helyre, hol nem látnak sem embert, sem állatot; fél-éves korukban innen előhózzák és már betanult kutyákkal fogják a szán elé. A fiatal kutyák, az emberektől és a többi

kutyáktól egyaránt félve, egész erejükből futnak; másnap, harmadnap ismétlik az ilyen próba-szánkázást, míg a fiatal kutyák végre beleszoknak. Ekkor szabadon bocsátatnak a többi kutyafalka közé.

A ki nagyobb utra indul, sokszor egy hétig is szakadatlanul szánkázik kutyáival s örül, ha itt-ott akad egy faczölöpökből

TÉLI UTAZÁS KAMCSATKÁBAN. Pihenő tanya az erdőben.

összetákolt kunyhóra, hol az éjt töltheti. Pelyen kunyhókat többnyire talál is, ha oly uton jár, melyen mégis többen szoktak megfordulni. A kunyhó persze üres; az utas magával hordja az eleséget, egy kis tüzet rak éjszakára s másnap folytatja útját hegyen-völgyön keresztül.

Az utasoknak természetesen jó meleg ruhába kell öltözniök, hogy pedig a mély hóban járhassanak, még egy különös eszközük van: egy roppant hosszú, bőrből font talp, valóságos kis szánka, melyet lábukra kötnek. Így aztán járhatnak a havon, be nem süppednek.

A ZÖLD EMBER.

— Mese. —

GY szép nyári napon, két gyermek, egy fiúcska és az ő kis huga, egy nagy folyó partján játszottak és ott vigan sétálgattak. Igen messzire távoztak a szülői háztól. A kis leányt ez nyugtalanította és így szólt fivéréhez:

— Kedves bátyám, menjünk haza, mamácska megtiltotta, hogy a víz partján játszunk.

A kis fiú így felelt:

— Jól van, csak még oda lemenjünk a fűzfák alá, a fűben pihenünk kissé, aztán haza térünk.

És megpillantva egy csónakot, mely egy vén fa törzséhez volt kötve, így kiáltott:

— Oh! mily szép csónak, kék evező és fehér vitorla van rajta ah! ha nekünk is volna ily szép csónakunk!

A gyermekek futottak le a fűzbe a víz partjára. Alig ültek ott le, midőn egy embert láttak magok előtt megjelenni.

Ez a zöld ember volt! Megijedtek; első gondolatuk az volt tehát, hogy elfussanak. De a zöld ember oly nyájasan nézett reájuk, hogy a gyermekek, megnyugodva, mosolyogva jöttek vissza a partra.

Ekkor a zöld ember így szólt hozzájuk:

— Miért szaladtok el, gyermekeim? Ne féljetek semmit, én szeretlek ám titeket. Én a vizek királya vagyok. Szeretem a kis gyermekeket. Jertek hozzám!

Ezt mondva, feljök nyújtá kezeit. A víz csorgott szakálláról, hajáról, végig

folyt karjain és testén, mint ezüst könnyek vagy fehér gyöngyök.

Ez a látvány oda vonzotta a gyermekeket. Azonban a kis leány nyugtalan volt és így szólt testvéréhez:

— Kedves bátyám, anyánk megtiltotta, hogy a víz partján játszunk. Menjünk haza!

A kis fiú, kinek nagy gyönyörűséget okozott látni, mint esorog a víz a zöld ember szakálláról és hajáról, nem hallgott nővére.

A zöld ember pedig így szólt ismét a gyermekekhez:

— Jertek hozzám és én mind nektek adom a szép tarka kagylókat, melyek ott lent a homokban vannak.

Ezt mondva, alá merült és felhozott annyi kagylót, a mennyi csak két markába tért, aztán vissza szórta, hogy a folyó magával vigye.

A gyermekeknek nagy kedvök volt a szép tarka kagylókra, de nem mertek közeledni és a kis leány nem szünt ismétlni:

— Kedves bátyám, anyánk megtiltotta a víz partján játszani. Menjünk haza!

A zöld ember pedig a szép fehér és rózsaszín virágokra mutatva, melyek a víz felszínén himbálóztak, ismét így szólt:

— Jertek hozzám, mind nektek adom e szép fehér és tarka virágokat és e szép nádast, mely a víz fölött bólingat. Jertek, nektek adom mind e szép bogarakat is, a lég e zöld, kék és ezüstös virágait, melyek körülöttetek röpködnek.

Ekkor a zöld ember megzörgette a füvet és a nádast, és a rovarok fölriadtak, ide oda röpkedtek, aztán oda szálltak a

zöld ember szakállára és hajára. A gyermekeknek ez nagy örömet okozott.

Azonban a kis leány csak folytatta tovább:

— Kedves bátyám menjünk haza, anyánk megtiltotta, hogy a víz partján játszunk.

A kis fiu néhány lépést tett a part felé s a zöld ember ismét így szólt:

— Gyermekek, nekem van itt a nád között egy szép csónakom kék evezőkkel és fehér vitorlával; ha velem jönnétek, azt is nektek adnám.

Aztán ismét így szólt:

— Nagyon forrón süt a nap. Igen melegetek van, jertek hozzám, fölfrissitem vidám arcotokat, fehér kezeitek és piczi labaitok. Ez a víz oly tiszta mint kristály és fővenye oly finom mint a por.

A kis leány könnyben ázva mondá testvérének:

— Menjünk haza, mamánk megtiltotta, hogy a víz partján játszunk!

A kis fiu pedig előbbre ment, hogy megmossa arcát, kezét és lábait.

Ekkor a zöld ember, még hízlelgőbb hangon mondá:

— Ha hozzám jöttök mind nektek adom e szép halaeskákat, melyek a vízben uszkálnak.

És a zöld ember sok sok halat hagyott a gyermekek szemei előtt uszkálni, csillámlani és forogni.

A kis fiu levetette cipőit és bement a vízbe. Itt kezdte szagatni a fehér és piros virágokat, aztán még bellébb ment, hogy megfogja a csillámló rovarokat, melyek elröpültek. Kinyújtotta kezeit, hogy magához vonhassa a szép csónakot a kék

evezővel és fehér vitorlával. Végre még tovább ment, hogy megfogja a kis halakat, melyek a víz alatt tova osontak. Ekkor a zöld ember mozgásba hozta a halakat s a fiúcska egyszerre nagyot sikoltott, lábai alól elveszti a földet és siklott, siklott le a hullámok alá.

— Kedves bátyám menjünk már haza, mamánk megtiltotta, hogy a víz partján játszunk! kiáltá feléje kis nővére zokogva.

A kis fiu megjelent egy percze a víz felszínén, hogy válaszoljon:

— Isten veled, kis hugoskám! A zöld ember megfojt!

És a gyermek eltűnt másodszer a hullám alá és többé elő sem jött soha!

Gunyos nevetés vegyült a kis leány kétségbeesett kiáltásai közé a zöld ember kacajára s a leányka hasztalan kiáltott segítségért az elhagyott folyó partján.

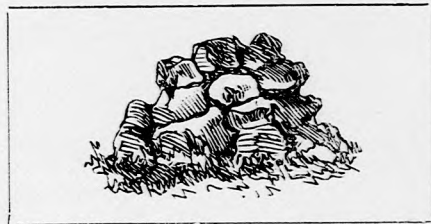
Testvére ott aludt a víz mélyén, arca a homokban nyugodott. Meg volt halva. A zöld ember megfojtotta.

(Francziából.)

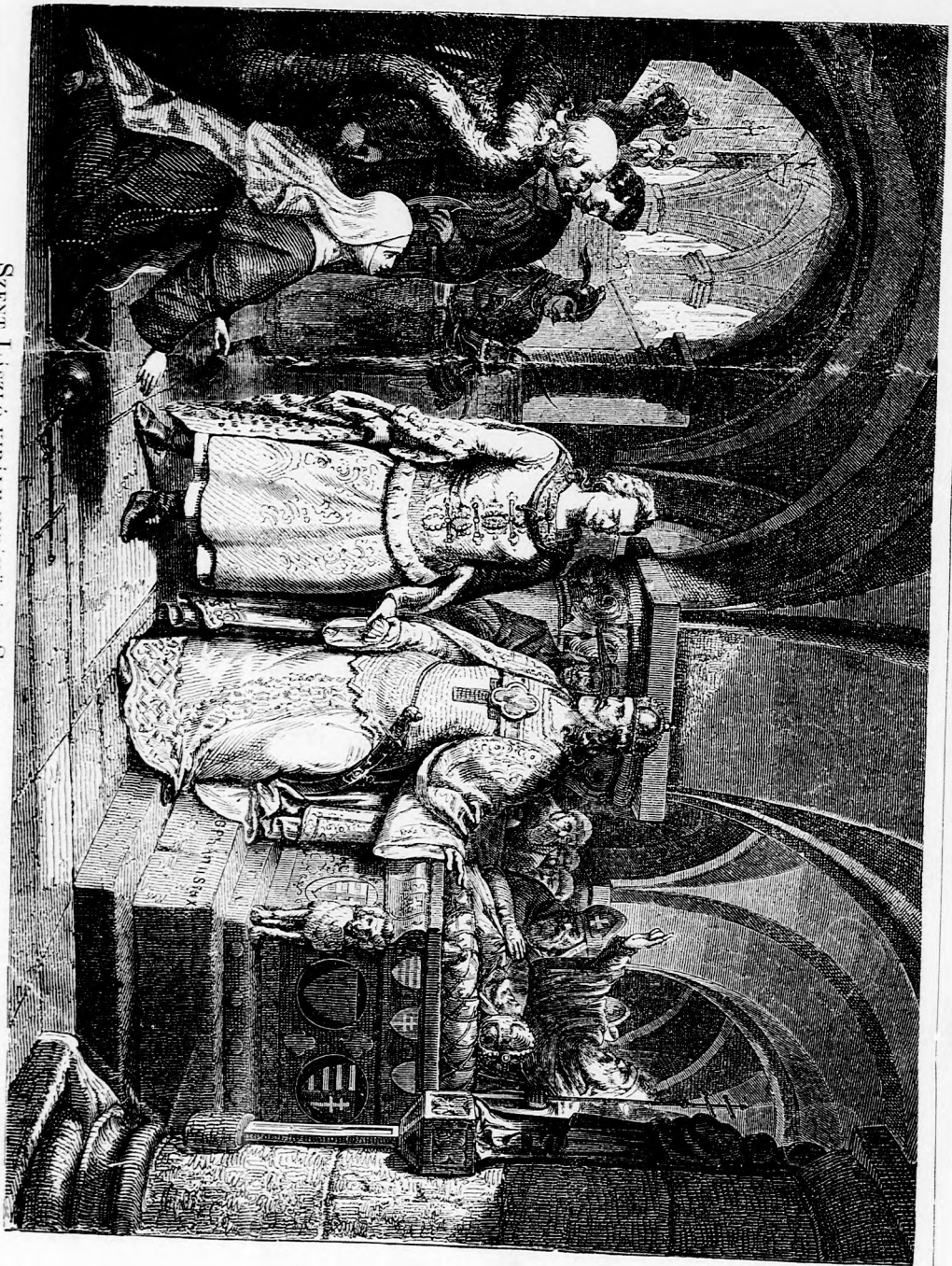
Váradai Szabó Mariska.

KÉPREJTVÉNY.

— Földrajzi. —

A jövő számban fog megjelenni Forgó bácsi postája.

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLY KORONÁCIÓJA SALAMONNA. (Első és utolsó lap.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok tere, 7-ik sz., Athenaeum-épület.
 Kiadja és nyomtatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
 Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.